

Strålebehandling ved brystkreft

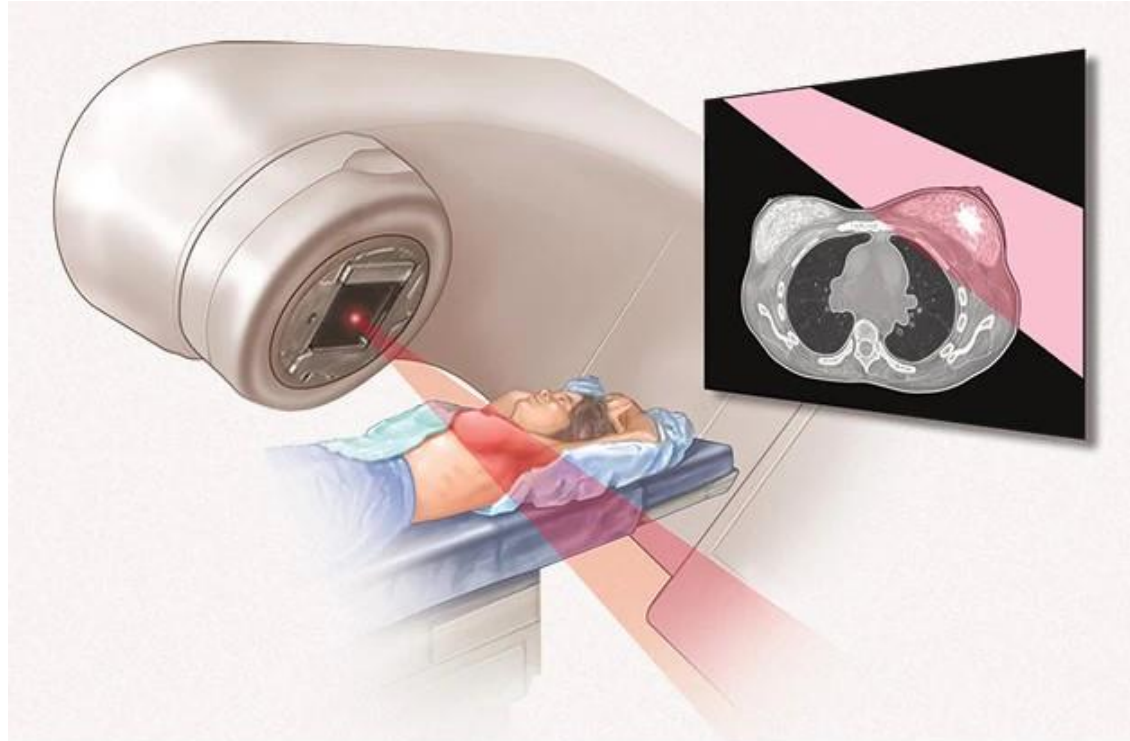
Elin Andersen, kreftsykepleier

Marie Pellart, kreftsykepleier

Fredrik Nyhagen Nordby, stråleterapeut

Strålepoliklinikken, Radiumhospitalet

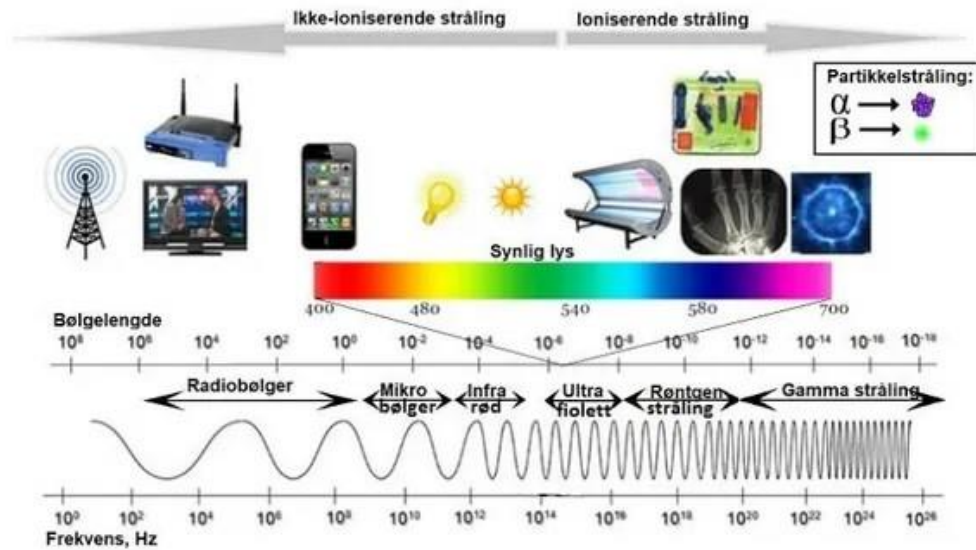
Strålebehandling

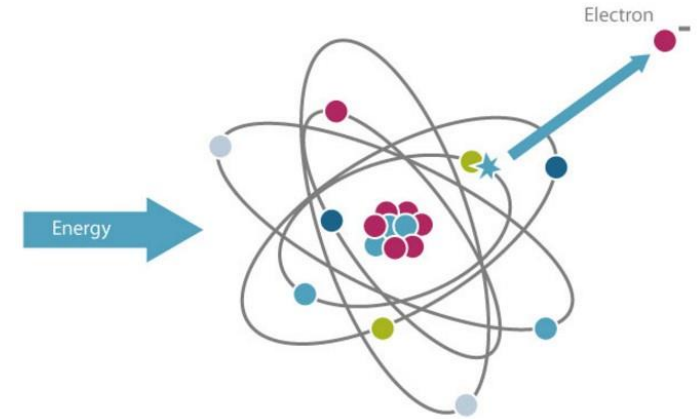
© MAYO FOUNDATION FOR MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH. ALL RIGHTS RESERVED.

Hva er stråling

Det elektromagnetiske spekteret

- Fotoner
 - Ioniserende
 - Ikke ioniserende
- Partikkelstråling
 - Elektroner
 - Protoner
 - Nøytroner
 - Tyngre ioner

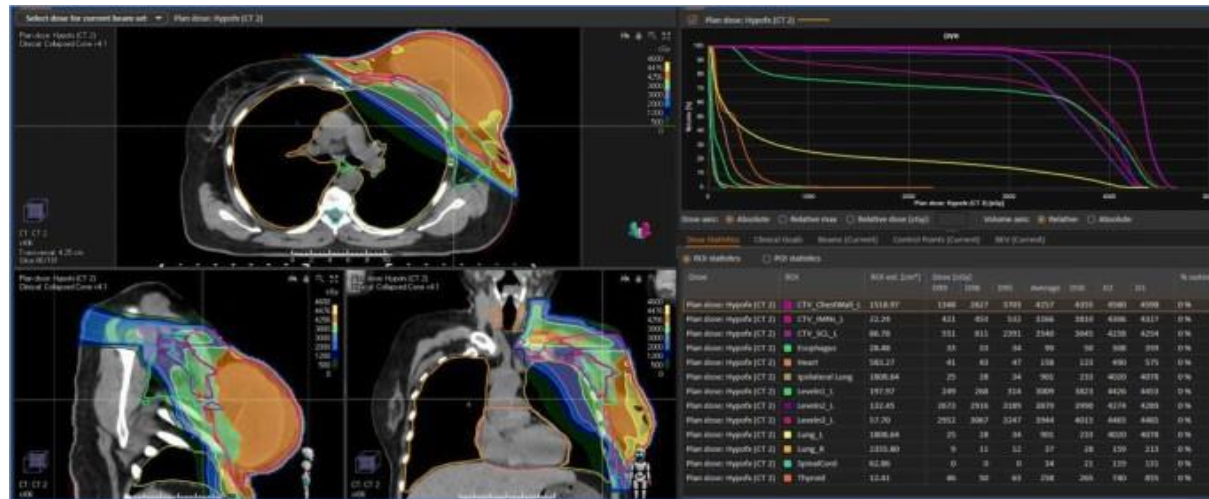

Timing

- 6-8 uker (Etter operasjon)
- 3-4 uker (etter cellegift)
- 6 uker (etter operasjon men med cellegift først)

Gangen i det

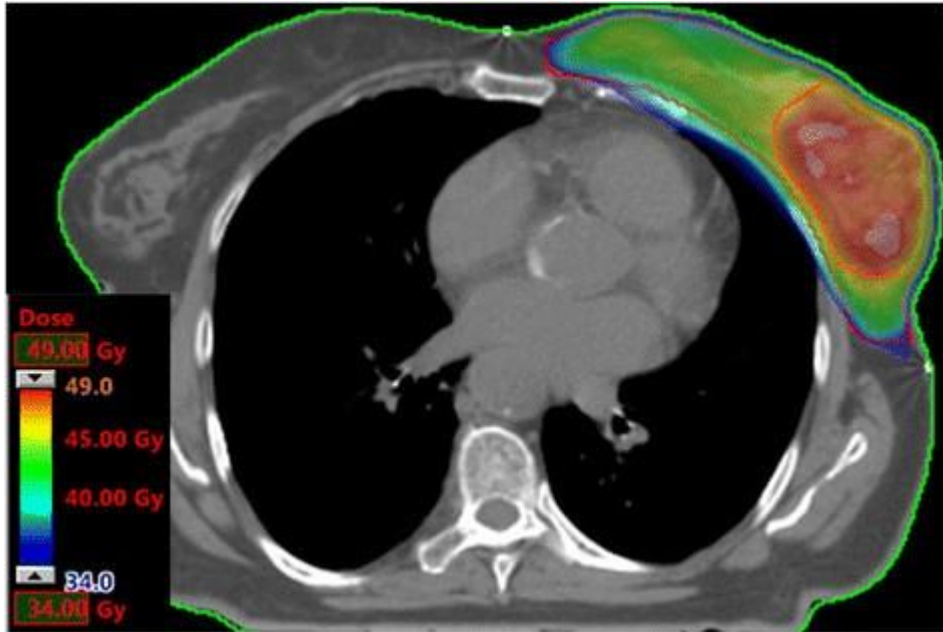

Den daglige rutinen

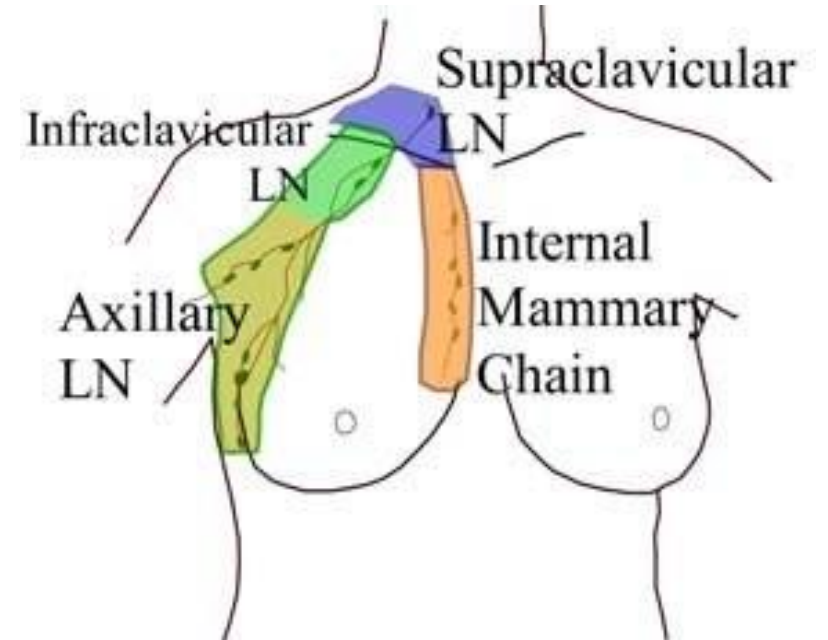
- Førstegangssamtale
- Innstilling (Align RT)
- Hvem skal gates?
- Alene i rommet
- CBCT, hva vi ser på
- Behandlingen:
 - Smerte?
 - Ser jeg noe?
 - Bråk?
 - Tid?
- Timelister!!!!!!

Hvor stråler vi?

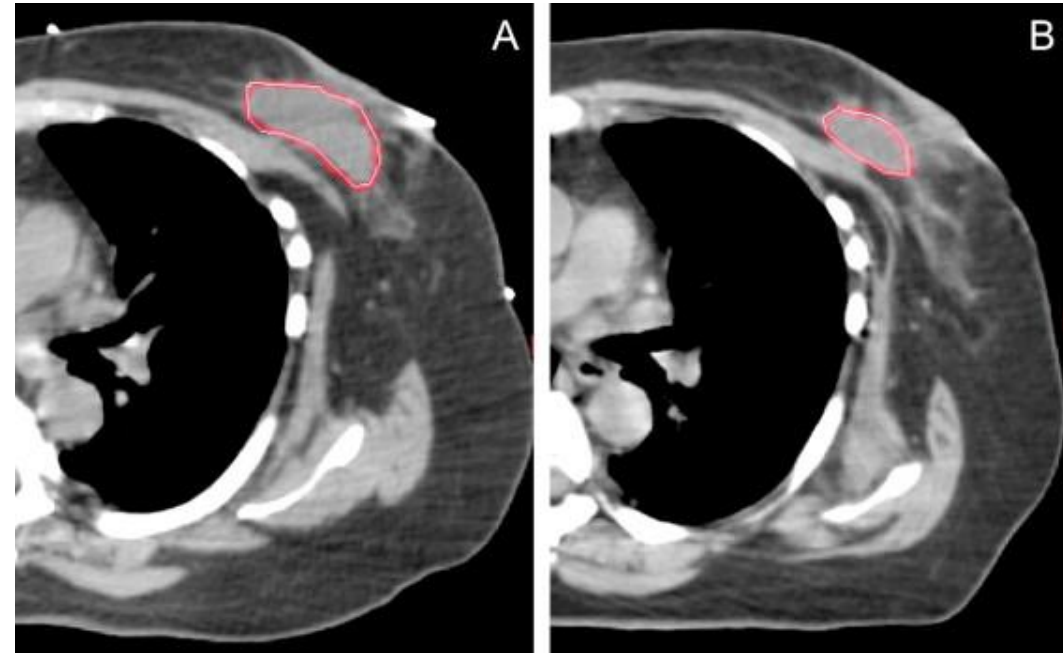
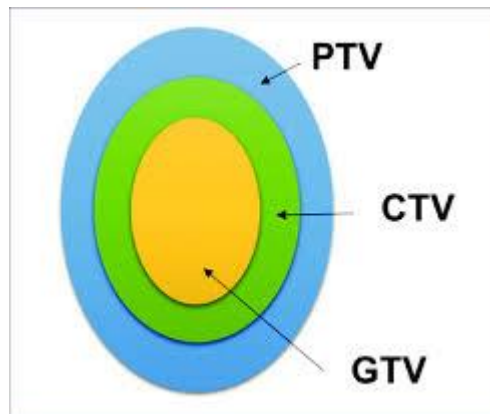

- Lymfeknuter
- SIB
- Bolus

Hva hvis det ikke stemmer bra?

- Mismatch med plan CT:
 - Serom
 - Sliter med pustingen
 - Vanskelig å reproducere

Ofte stilte spørsmål

- Hvem skal stråles?
- 15 behandlinger
 - 5?, 25?, 23? Hva er greia?
- Sykdom under behandling
- Protonbehandling

Postoperativ strålebehandling anbefales når følgende faktorer er til stede:

- Etter brystbevarende operasjon (BCT).
- Ved stor primærtumor (T > 50 mm)/lokalavansert stadium.
- Etter ikke radikalt kirurgisk inngrep.
- Ved N+ sykdom.

Aktuelle målområder for postoperativ strålebehandling:

- Bryst eller delbryst (etter nærmere kriterier) etter brystbevarende kirurgi.
- Brystvegg.
- Regionale lymfeknuter.

Anbefalte linker

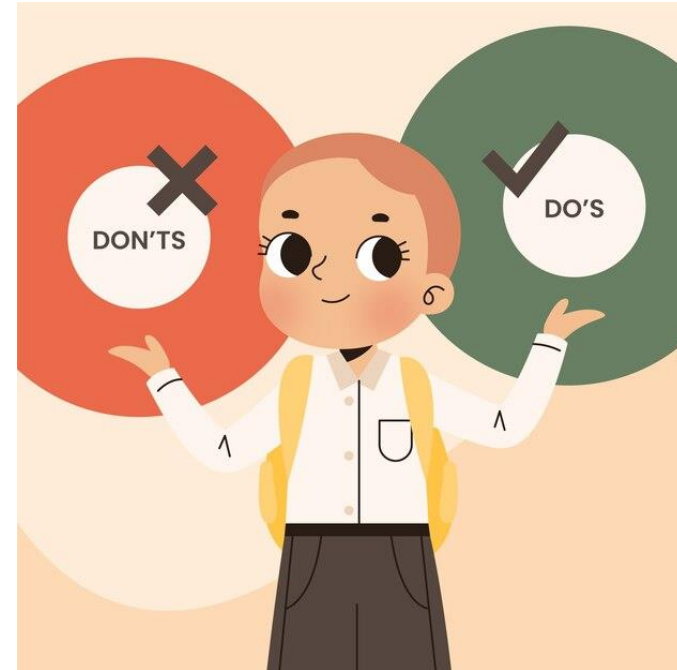
- **Brystkrefthilmen:**
 - [Film om strålebehandling – Brystkrefthforeningen](#)

Sjarmøretappen

- Relativt mildt i forhold til andre grupper vi stråler.
- Mange av de samme du vil se daglig.
- Spør hvis du lurer på noe.
- 3 uker kan virke mye

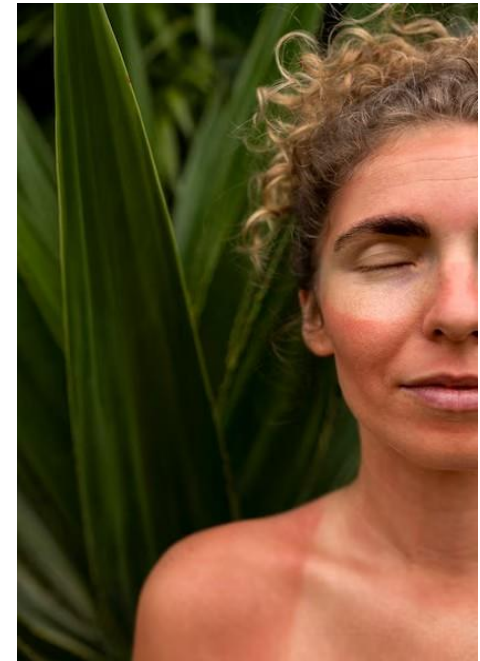
Agenda

- Bivirkninger
- Hva skal man IKKE gjøre under strålebehandling?
- Hva BØR man gjøre under strålebehandling?
- Sykepleietjenesten

Bivirkninger

- De fleste bivirkningene opptrer lokalt i det området som får strålebehandling
- Korttidsbivirkninger:
 - Hudreaksjon
 - Tretthet
 - Sårhet i svelget
- Langtidsbivirkninger:
 - Betennelse i lunge
 - Lymfødem
 - Lavt stoffskifte
 - Fatigue

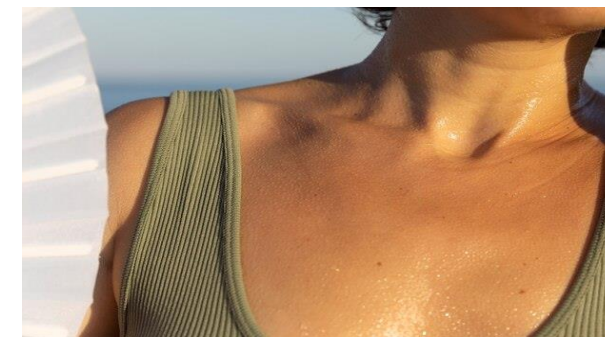

Bivirkninger - Hudreaksjon

- Hudreaksjoner vil oppstå i større eller mindre grad under og etter strålebehandling og kan vedvare og/eller øke i 2 til 3 uker etter avsluttet strålebehandling
- Rødhet, tørr hud, kløe, hudløse partier, hovent og spent bryst

Serom:

- Noen er plaget med serom (sårveske) etter operasjon
- Bilder tatt ved CT planlegging «matches» ved hver strålebehandling
- Seromet tappes ellers kun hvis det er veldig plagsomt – det gjøres ved lokalsykehus
- Ofte behov for oppfølging etterpå hos lokalsykehus for vurdering av tapping

Bivirkninger - Tretthet

- Fysisk aktivitet
- Balanse mellom aktivitet og hvile

Bivirkninger - Sårhet i svelget

- Hos noen pasienter vil strålefeltet omfatte deler av svelget, det kan medføre irritasjon og sårhet
 - Årlig blodprøvekontroll av skjoldbruskkjertel hos fastlege

Bildet er hentet fra iconduck.com

Langtidsbivirkninger

- Betennelse i lunge
- Lymfødem
- Lavt stoffskifte
- Fatigue

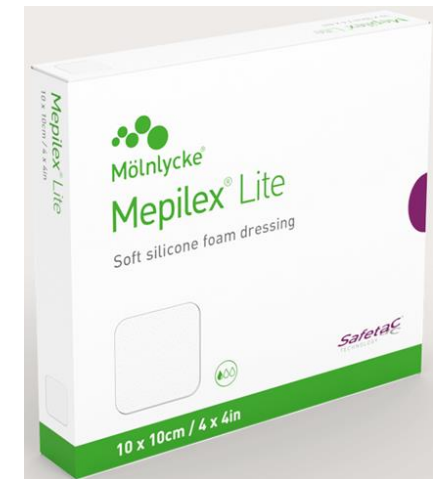
Hva skal man IKKE gjøre under strålebehandling?

- Smøre med zink/andre produkter som inneholder metaller eller parfyme
- Antioksidanter i tablettform
- Røyking
- Bruk av badekar og svømmehall frarådes
- Unngå/vurdere bruk av tape i strålefeltet
- Bruke bandasjer som ikke er «godkjente»
- Er du usikker på hvilke produkter du kan bruke, spør en av sykepleierne

Hva BØR man gjøre under strålebehandling?

- Drikke godt med vann
- Balanse mellom hvile og aktivitet (trening kan motvirke tretthet)
- Ta godt vare på huden:
 - Uparfymerte produkter (deodorant, såpe, fuktighetskrem) i strålefeltet
 - Klappe huden tørr etter dusj, ikke skrubbe eller gni
 - Myk bh uten spiler
 - Hvis behov for barbering – bruk barbermaskin
 - Saltvannsomslag
 - Huden skal være ren og tørr før behandlingen
 - Mild kortikosteroid krem (for eksempel Hydrokortison® 1%) etter avtale med personalet
 - Ved kraftig rødme eller hudløse partier kan Mepilex Lite® benyttes

Solbeskyttelse

- Viktig å beskytte strålebehandlet hud, spesielt opptil ett år etter ferdig strålebehandling
- Bør bruke solkrem med faktor 50 og/eller tildekke område med klær

Sykepleietjenesten

- Alle pasienter settes opp til sykepleiesamtale, ca halvveis i behandlingen
- Bivirkninger
 - Gjennomgang av hudstell
 - Cellegift
 - Anti-hormonell behandling
- Psykiske reaksjoner
- Barn som pårørende – ta de gjerne med til behandling!
- Pusterommet
- Tverrfaglig samarbeid
- Tiden videre, kurs, tilbud, tilbake til arbeid

Takk for oss!